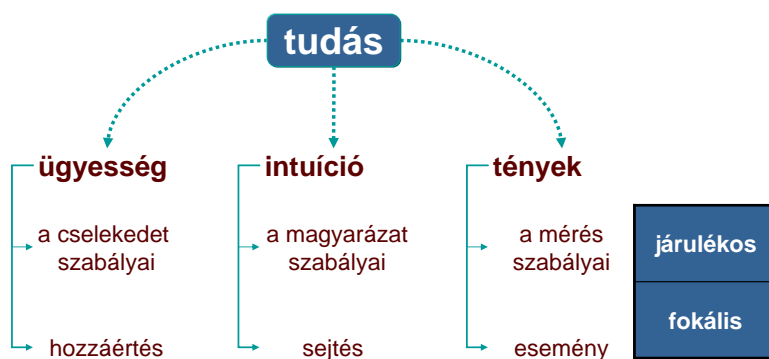

Velencei Jolán

ha tudhatnánk, mit kellene tanítani ...

Akik úgy szocializálódtak, hogy akkor lesznek jó tanulók, ha mindent vissza tudnak mondani, és semmiben sem kételkednek, azoknak nem okoz gondot meghatározni, mi is a tudás. Az üzletelés szereplőinek transzfunkcionális tudása ilyen egyszerűen nem meghatározható. „Ismertetőjegye nem az, ha visszamondja és alkalmazza a szabályokat, hanem az a magabiztosság, mellyel képes áthágni és jobbakkal helyettesíteni azokat.”¹ Ahány ember, annyi tudás, a tudás szubjektív. Nincs megismerés megismerő nélkül. A személyes tudás elválaszthatatlan a szubjektumtól. A személyes tudásnak több megnyilvánulása is van. Vannak szavakba önthető, tanulható részei: a cselekedet, a magyarázat és mérés szabályai. Vannak szavakba önthetetlen, megtapasztalható részei: a hozzáértés, a sejtés és az esemény. Ezt illusztrálom a „Tudástípusok” c. ábrával.

1. ábra Tudástípusok

Mérés nélkül nincsenek **tények**. Ahol a mérést többször meg tudjuk ismételni, ott beszélhetünk igazolt tudásról. De az események közötti összefüggések számítása előtt mindig van egy hipotézis: „feltételezem, hogy összefüggő dolgok”. Tényekkel ez a feltételezés alátámasztható. Csak azokat a tényeket használjuk, amelyek ott és akkor kellenek. A tények megtanulásához memorizálásra van szükség.

¹ Sveiby, Karl Erik: Szervezetek új gazdagsága: a menedzselt tudás. KJK-KERSZÖV. 2001. 95. old.

Tudástőke konferenciák

2007. szeptember 27-én elhangzott előadás

1.számú hírlevél 4. cikk - 2007. október

www.tudastoke.hu

Az **ügyességek** gyakran igen bonyolultak, mégis egyszerűnek tűnnek. „Egy ismert tudós mesélte, aki ifjú korában abból élt, hogy úszóleckéket adott, hogy mennyire meglepődött, amikor megpróbált rájönni, hogy mitől tud úszni: bármit csinált a vízben, mindig a felszínen maradt.”² Annyira begyakoroljuk az ügyességeket, hogy már másként nem is tudnánk csinálni. Ebből nem következik, hogy elmondható, milyen szabályok alapján csináljuk. Az ügyességek gyakorlással sajátíthatók el.

Az **intuíció** sohasem lehet szavakba önthető. „Az intuíció sokak számára talán kissé olyan, mint az ugrás a sötétbe: el kell rugaszkodni az adatoktól, és megérzéseinkre kell hagyatkoznunk.”³ Amit megszimatolok, az se nem kijelentés, se nem mondat, hanem kép. Lehet-e az első szempillantásra meghozott döntés ugyanolyan jó, mint a tervezés, hosszas gondolkodás után? Malcolm Gladwell szerint ez nagyon is lehetséges. „A lényeg kiragadása gyakran jobb eredményre vezet, mint a részletesebb, alaposabb, kimerítő gondolati körbejárás.”⁴ Az intuíció intellektuális látás. A képek felismerése hallgatólagos következtetés. Könnyű elfogadni, hogy az intuíciót csak a tapasztalat szülheti.

Szükség van a megtapasztalásra és a tanulásra is. Az életfogytiglani tanulás lényege, hogy ott és akkor másra lesz szükség, mint itt és most. Az e-korszak embere ide-oda ugrál a kettő között, mert

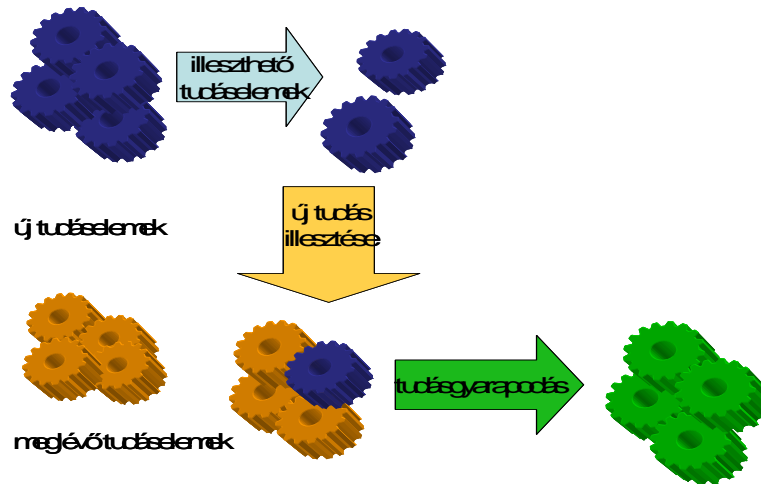
- taníthatunk statisztikát (az összefüggések szavakba önthetők), de az események észrevétele taníthatatlan
- taníthatunk grammatikát (a szabályok szavakba önthetők), de regényírást vagy meggyőző beszédet nem
- taníthatunk logikát (a logikus okoskodás szavakba önthető), de a sejtés taníthatatlan

Az **életfogytiglani tanulás** egész életen át tartó tudásgyarapodás, ahol meglévő tudásunkhoz új tudáselemeket illesztünk. Ebben a folyamatban azokat az új tudáselemeket sajátíthatjuk el, melyeknek van kapcsolata az újjal, és persze lehet, hogy közben néhány régi tudáselemet el kell felejtenünk. Ezt illusztrálja a „Tudásgyarapodás, új tudás alkotása” c. ábra.

² Polányi M.: Személyes tudás. I. Atlantisz Kiadó, Budapest. 1994. 95. old.

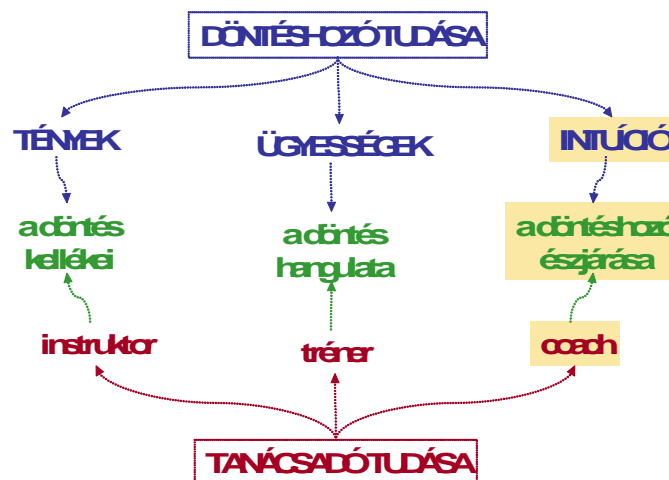
³ Golemann, D., Boyatzis, R., McKee, A.: A természetes vezető. Vince Kiadó. 2003. 66. old.

⁴ Gladwell, M.: Ösztönösen. A döntésről másképp. HVG könyvek, Budapest. 2005. 31. old.

2. ábra Tudásgyarapodás, új tudás alkotása

Az iskolán kívüli tanulás különböző fajtái jelennek meg az üzletelés világában, ahol a tanár szerepét egy tanácsadó válthatja fel. A különböző tudástípusok gyarapodását az instruktor, a tréner és a coach segítheti. Ezt mutatja a „Ki és miben segíthet a tudás gyarapodásában?” c. ábra. Az instruktortól megtanulhatjuk a döntéshozás kellékeinek használatát (a tények memorizálása), a tréner begyakoroltathatja a csapatmunka trükkjeit (az ügyességek gyakorlása), és a coach edzősködhet az intuíció fejlesztésében (a lényeg kiragadása). A **coaching** az üzletelésben az életfogytiglani tanulás új típusát képviseli.

3. ábra Ki és miben segíthet a tudás gyarapodásában?